ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ

της 12ης Νοεμβρίου 2002 *

Στην υπόθεση C-206/01,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του High Court of Justice (England & Wales), Chancery Division (Ηνωμένο Βασίλειο), προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 234 ΕΚ, με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου μεταξύ

Arsenal Football Club plc

και

Matthew Reed,

η έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς την ερμηνεία του άρθρου 5, παράγραφος 1, στοιχείο α', της πρώτης οδηγίας 89/104/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Δεκεμβρίου 1988, για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών περί σημάτων (ΕΕ 1989, L 40, σ. 1),

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

συγκείμενο από τους G. C. Rodríguez Iglesias, Πρόεδρο, J.-P. Puissochet, M. Wathelet και C. W. A. Timmermans (εισηγητή), προέδρους τμήματος, C. Gulmann, D. A. O. Edward, P. Jann, B. Σκουρή, F. Macken, N. Colneric και S. von Bahr, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: D. Ruiz-Jarabo Colomer

γραμματέας: L. Hewlett, υπάλληλος διοικήσεως,

λαμβάνοντας υπόψη τις γραπτές παρατηρήσεις που κατέθεσαν:

— η Arsenal Football Club plc, εκπροσωπούμενη από τους S. Thorley, QC, και T. Mitcheson, barrister, εντολοδόχους του Lawrence Jones, solicitors,

— ο M. Reed, εκπροσωπούμενος από τον A. Roughton, barrister, εντολοδόχο των Stunt & Son, solicitors,

— η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τον N. B. Rasmussen,

— η Εποπτεύουσα Αρχή της ΕΖΕΣ, εκπροσωπούμενη από τον P. Dyrberg,

έχοντας υπόψη την έκθεση ακροατηρίου,

αφού άκουσε τις προφορικές παρατηρήσεις της Arsenal Football Club plc, εκπροσωπούμενης από τους S. Thorley και T. Mitcheson, του M. Reed, εκπροσωπούμενου από τους A. Roughton και S. Malynicz, barrister, και της Επιτροπής, εκπροσωπούμενης από τους N. B. Rasmussen και M. Shotter, κατά τη συνεδρίαση της 14ης Μαΐου 2002,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 13ης Ιουνίου 2002,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με διάταξη της 4ης Μαΐου 2001, που περιήλθε στο Δικαστήριο στις 18 Μαΐου 2001, το High Court of Justice (England & Wales), Chancery Division, υπέβαλε, βάσει του άρθρου 234 ΕΚ, στο Δικαστήριο δύο προδικαστικά ερωτήματα ως προς την ερμηνεία του άρθρου 5, παράγραφος 1, στοιχείο α', της πρώτης οδηγίας 89/104/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Δεκεμβρίου 1988, για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών περί σημάτων (ΕΕ 1989, L 40, σ. 1, στο εξής: οδηγία).

2 Τα ερωτήματα αυτά ανέκυψαν στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ της Arsenal Football Club plc (στο εξής: Arsenal FC) και του M. Reed σχετικής με την πώληση και την προσφορά προς πώληση από τον M. Reed πλεκτών περιλαιμίων (κασκόλ) στα οποία είναι τυπωμένη με μεγάλα τυπογραφικά στοιχεία η λέξη «Arsenal», την οποία έχει καταχωρίσει η Arsenal FC ως σήμα για αυτήν ιδίως την κατηγορία προϊόντων.

Το νομικό πλαίσιο της διαφοράς

Η κοινοτική ρύθμιση

3 Στην πρώτη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας διαπιστώνεται ότι οι εθνικές νομοθεσίες περί σημάτων παρουσιάζουν διαφορές οι οποίες δύνανται, αφενός, να παρεμποδίσουν την ελεύθερη κυκλοφορία των προϊόντων και την ελεύθερη παροχή υπηρεσιών και, αφετέρου, να νοθεύσουν τους όρους ανταγωνισμού εντός της κοινής αγοράς. Σύμφωνα με την ίδια αιτιολογική σκέψη, από τα ανωτέρω συνάγεται ότι, για τη δημιουργία και τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς, είναι απαραίτητη η προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών. Η τρίτη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας διευκρινίζει ότι, προς το παρόν, δεν φαίνεται αναγκαία η πλήρης προσέγγιση των νομοθεσιών περί σημάτων των κρατών μελών.

4 Σύμφωνα με τη δέκατη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας:

«[...] η προστασία που παρέχει το καταχωρισμένο σήμα, της οποίας σκοπός είναι ιδίως η διασφάλιση της αρχικής λειτουργίας του σήματος, είναι απόλυτη σε περίπτωση ταυτότητας μεταξύ του σήματος και του σημείου και μεταξύ των προϊόντων ή υπηρεσιών [...]».

5 Το άρθρο 5, παράγραφος 1, της οδηγίας ορίζει ότι:

«Το καταχωρισμένο σήμα παρέχει στον δικαιούχο αποκλειστικό δικαίωμα. Ο δικαιούχος δικαιούται να απαγορεύει σε κάθε τρίτο να χρησιμοποιεί στις συναλλαγές, χωρίς τη συγκατάθεσή του:

α) σημείο πανομοιότυπο με το σήμα για προϊόντα ή υπηρεσίες πανομοιότυπες με εκείνες για τις οποίες το σήμα έχει καταχωριστεί·

β) σημείο για το οποίο, λόγω της ταυτότητας ή της ομοιότητάς του με το σήμα και της ταυτότητας ή της ομοιότητας των προϊόντων ή των υπηρεσιών που καλύπτονται από το σήμα και το σημείο, υπάρχει κίνδυνος σύγχυσης του κοινού, συμπεριλαμβανομένου και του κινδύνου συσχέτισης του σημείου με το σήμα.»

6 Το άρθρο 5, παράγραφος 3, στοιχείο α', της οδηγίας προβλέπει ότι:

«Μπορεί, ιδίως, να απαγορεύεται, εάν πληρούνται οι όροι των παραγράφων 1 και 2:

α) η επίθεση του σημείου επί των προϊόντων ή της συσκευασίας τους·

β) η προσφορά των προϊόντων ή η εμπορία ή η κατοχή τους προς εμπορία [...]».

7 Κατά το άρθρο 5, παράγραφος 5, της οδηγίας:

«Οι παράγραφοι 1 έως 4 δεν θίγουν τις διατάξεις που ισχύουν στα κράτη μέλη σχετικά με την προστασία από τη χρήση του σημείου για σκοπούς άλλους από εκείνους της διάκρισης των προϊόντων ή των υπηρεσιών, όταν η χρήση του σημείου αυτού, χωρίς νόμιμη αιτία, επιφέρει, αχρεωστήτως, όφελος από τον διακριτικό χαρακτήρα ή τη φήμη του σήματος ή είναι βλαπτική για τον εν λόγω διακριτικό χαρακτήρα ή τη φήμη».

8 Το άρθρο 6, παράγραφος 1, της οδηγίας ορίζει τα ακόλουθα:

«Το δικαίωμα που παρέχει το σήμα δεν επιτρέπει στον δικαιούχο του να απαγορεύει στους τρίτους να χρησιμοποιούν στις συναλλαγές:

α) το όνομά του και τη διεύθυνσή του·

β) ενδείξεις περί το είδος, την ποιότητα, την ποσότητα, τον προορισμό, την αξία, τη γεωγραφική προέλευση, τον χρόνο παραγωγής του προϊόντος ή της παροχής της υπηρεσίας ή άλλα χαρακτηριστικά τους

γ) το σήμα, εάν είναι αναγκαίο, προκειμένου να δηλωθεί ο προορισμός προϊόντος ή υπηρεσίας, και ιδίως όταν πρόκειται για εξαρτήματα ή ανταλλακτικά,

εφόσον η χρήση αυτή γίνεται σύμφωνα με τα χρηστά συναλλακτικά ήθη που ισχύουν στη βιομηχανία και το εμπόριο.»

Η εθνική ρύθμιση

9 Ο Trade Marks Act 1994 (νόμος περί σημάτων του 1994), ο οποίος αντικατέστησε τον Trade Marks Act 1938 (νόμο περί σημάτων του 1938) προς εφαρμογή της οδηγίας στο εσωτερικό δίκαιο, διέπει το δίκαιο των εμπορικών σημάτων στο Ηνωμένο Βασίλειο.

10 Το άρθρο 10, παράγραφος 1, του Trade Marks Act 1994 ορίζει τα εξής:

«Πρόσωπο παραποιεί καταχωρισμένο σήμα εάν κάνει χρήση κατά τις συναλλαγές ενός σημείου πανομοιότυπου προς το σήμα για πανομοιότυπα προϊόντα ή υπηρεσίες προς εκείνα για τα οποία έχει καταχωρισθεί το εν λόγω σήμα».

11 Κατά το άρθρο 10, παράγραφος 2, στοιχείο b, του Trade Marks Act 1994:

«Ένα πρόσωπο παραποιεί καταχωρισμένο σήμα εφόσον κάνει χρήση κατά τις συναλλαγές ενός σημείου, για το οποίο, λόγω

[...]

b) της ομοιότητάς του με το σήμα και της χρήσεώς του για προϊόντα ή υπηρεσίες ταυτόσημα ή ομοειδή προς εκείνα για τα οποία έχει κατατεθεί το σήμα,

υπάρχει κίνδυνος συγχύσεως του κοινού, συμπεριλαμβανομένου του κινδύνου συσχετίσεως του σημείου με το σήμα».

Η διαφορά της κυρίας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

12 Η Arsenal FC είναι φημισμένος ποδοσφαιρικός σύλλογος της πρώτης εθνικής κατηγορίας στην Αγγλία. Ονομάζεται επίσης «the Gunners» και για μεγάλο χρονικό διάστημα συνδεόταν με δύο εμβλήματα, ήτοι τον θυρεό («the crest device») και το κανόνι («the canon device»).

13 Το 1989 η Arsenal FC πέτυχε να καταχωρίσει ως κοινοτικά σήματα τις λέξεις «Arsenal» και «Arsenal Gunners», καθώς και τα εμβλήματα του κανονιού και του θυρεού, για κατηγορία προϊόντων που περιλαμβάνει προϊόντα ενδύσεως, αθλητικά ενδύματα και υποδήματα. Η Arsenal FC σχεδιάζει και παρέχει τα προϊόντα της απευθείας ή μέσω του δικτύου εγκεκριμένων διανομέων που διαθέτει.

14 Δεδομένου ότι τα τελευταία χρόνια η εν λόγω εμπορία και προώθηση των πωλήσεων αναμνηστικών και συναφών προϊόντων με τα προειρημένα σήματα αναπτύχθηκαν πολύ και της απέφεραν μεγάλα κέρδη, η Arsenal FC προσπάθησε να επιτύχει τη σαφή διάκριση των «επίσημων» προϊόντων της — δηλαδή αυτών που κατασκευάζονται για την Arsenal FC ή με την έγκρισή της — και να πείσει τους υποστηρικτές της να αγοράζουν μόνον τέτοια προϊόντα. Επιπλέον, με αστικές και ποινικές δίκες, στράφηκε κατά εμπόρων που πωλούσαν μη επίσημα προϊόντα της.

15 Από το 1970 ο M. Reed πωλεί, σε κατάστημα έξω από το γήπεδο της Arsenal FC, αναμνηστικά και άλλα ποδοσφαιρικά είδη, τα οποία, σχεδόν όλα, φέρουν σημεία θυμίζοντα την Arsenal FC. Η εταιρία KT Sports, την οποία έχει επιφορτήσει η

Arsenal FC με την πώληση των προϊόντων της στους μεταπωλητές, του προμήθευσε μικρές μόνον ποσότητες των επισήμων προϊόντων. Το 1991 και το 1995 η Arsenal FC προέβη στην κατάσχεση των μη επισήμων προϊόντων που κατείχε ο M. Reed.

16 Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι στην κυρία δίκη δεν αμφισβητείται ότι, σε ένα από τα εν λόγω καταστήματα, ο M. Reed πώλησε και προσέφερε προς πώληση κασκόλ φέροντα σημεία θυμίζοντα την Arsenal FC, τυπωμένα με μεγάλα τυπογραφικά στοιχεία, και ότι εν προκειμένω δεν επρόκειτο για επίσημα προϊόντα.

17 Επισημαίνει επίσης ότι στο εν λόγω κατάστημα υπήρχε πινακίδα μεγάλου μεγέθους με το ακόλουθο κείμενο:

«Η λέξη ή ο (οι) λογότυπος(-οι) που φέρουν τα διατιθέμενα προς πώληση προϊόντα αποτελούν μόνο διακοσμητικά στοιχεία και δεν υπονοούν ούτε εμφαίνουν την ύπαρξη οποιασδήποτε σχέσεως με τους κατασκευαστές ή τους διανομείς άλλων αντικειμένων. Μόνο τα προϊόντα που φέρουν επισήμανση βεβαιώνουσα ότι πρόκειται για επίσημα προϊόντα της Arsenal».

18 Επιπλέον, το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι ο M. Reed, όποτε κατόρθωνε, εξαιρετικώς, να προμηθευθεί επίσημα προϊόντα, διέκρινε πάντοτε κατά τις συναλλαγές του με τους πελάτες του τα επίσημα από τα μη επίσημα προϊόντα, επιθέτοντας ιδίως ένδειξη με τη μνεία «επίσημο». Εξάλλου, τα επίσημα προϊόντα πωλούνταν σε ακριβότερες τιμές.

19 Η Arsenal FC άσκησε κατά του εν λόγω εμπόρου αγωγή ενώπιον της High Court of Justice (England & Wales), Chancery Division, εκτιμώντας ότι με την πώληση των επίμαχων μη επισήμων κασκόλ, αφενός, στοιχειοθετείται η εξωσυμβατική ευθύνη του M. Reed λόγω «passing off» — ήτοι, κατά το αιτούν δικαστήριο, παραπλανητικής συμπεριφοράς τρίτου με σκοπό μεγάλος αριθμός προσώπων να πιστεύσει ή να οδηγηθεί να πιστεύσει ότι τα αντικείμενα που ο εν λόγω τρίτος πωλεί είναι αντικείμενα της προσφεύγουσας ή πωλούνται με τη συγκατάθεσή της ή συνδέονται εμπορικά με αυτήν — και, αφετέρου, αυτός καθίσταται ένοχος παραποιήσεως σήματος.

20 Δεδομένων των περιστάσεων της κυρίας δίκης, το αιτούν δικαστήριο απέρριψε την αγωγή εξ εξωσυμβατικής ευθύνης της Arsenal FC (λόγω «passing off»), με το αιτιολογικό ότι, κατ' ουσίαν, ο εν λόγω σύλλογος δεν απέδειξε την ύπαρξη πραγματικής συγχύσεως για το οικείο κοινό και, ειδικότερα, δεν απέδειξε ότι το κοινό θεωρούσε ως προϊόντα της Arsenal FC ή εγκεκριμένα από αυτήν όλα τα μη επίσημα προϊόντα που πωλούσε ο M. Reed. Συναφώς, το αιτούν δικαστήριο επισήμανε ιδίως ότι τα σημεία που έφεραν τα προϊόντα που πωλούσε ο M. Reed και που θύμιζαν Arsenal FC δεν παρείχαν καμία ένδειξη σχετική με την προέλευσή τους.

21 Ως προς την αιτίαση της Arsenal FC, που αντλείται από το άρθρο 10, παράγραφοι 1 και 2, στοιχείο b, του Trade Marks Act 1994, σχετικά με την παραποίηση των σημάτων της, το αιτούν δικαστήριο απέρριψε το επιχείρημα της Arsenal FC ότι η χρήση που έκανε ο M. Reed των σημείων που έχουν καταχωρισθεί ως σήματα εκλαμβανόταν από τους αποδέκτες των σημείων αυτών ως υποδηλώνουσα την προέλευση των προϊόντων («badge of origin») και αποτελούσε συνεπώς χρήση των σημείων αυτών «ως σημάτων» («trademark use»).

22 Συγκεκριμένα, κατά το αιτούν δικαστήριο, τα σημεία που υπήρχαν στα προϊόντα του M. Reed εκλαμβάνονταν από το κοινό ως μαρτυρίες υποστηρίξεως, πίστεως ή προσηλώσεως («badge of support, loyalty or affiliation»).

23 Δεδομένων των στοιχείων αυτών, το αιτούν δικαστήριο έκρινε ότι η αγωγή της Arsenal FC για παραποίηση σήματος μπορούσε να ευδοκιμήσει μόνον εφόσον η προστασία, που το άρθρο 10 του Trade Marks Act 1994 και η οδηγία που αυτός ο νόμος μετέφερε στο εσωτερικό δίκαιο παρέχουν στον δικαιούχο του σήματος, απαγορεύει σε τρίτον να κάνει χρήση του σημείου άλλη από τη χρήση ως σήματος, πράγμα που προϋποθέτει τη διασταλτική ερμηνεία των εν λόγω κειμένων.

24 Συναφώς, το αιτούν δικαστήριο κρίνει ότι η θέση σύμφωνα με την οποία χρήση του σημείου άλλη από τη χρήση ως σήματος απαγορεύεται σε τρίτον στερείται λογικής συνοχής. Εντούτοις, η αντίστροφη θέση, δηλαδή ότι μόνον η χρήση ως σήματος ρυθμίζεται, προσκρούει στο περιεχόμενο της οδηγίας και του Trade Marks Act 1994, που ορίζει την παραποίηση ως χρήση «σημείου» και όχι ως χρήση «σήματος».

25 Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι, ιδίως λόγω του περιεχομένου αυτού, το Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) (Ηνωμένο Βασίλειο) έκρινε στην υπόθεση Philips Electronics Ltd κατά Remington Consumer Products ([1999] RPC 809) ότι χρήση σημείου, καταχωρισμένου ως σήματος, διαφορετική από τη χρήση ως σήματος μπορούσε να αποτελεί προσβολή του δικαιώματος επί του σήματος. Το High Court παρατηρεί ότι η σχετική με το εν λόγω ζήτημα νομοθεσία είναι ασαφής.

26 Εξάλλου, το αιτούν δικαστήριο απέρριψε το επιχείρημα του M. Reed περί ακυρότητας των σημάτων της Arsenal FC.

27 Υπό τις περιστάσεις αυτές, το High Court of Justice (England & Wales), Chancery Division, αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Οσάκις ένα σήμα έχει καταχωρισθεί εγκύρως και

α) ένας τρίτος χρησιμοποιεί στις συναλλαγές σημείο πανομοιότυπο με το σήμα αυτό, για προϊόντα πανομοιότυπα με αυτά για τα οποία έχει καταχωρισθεί το σήμα, και

β) ο τρίτος δεν μπορεί να επικαλεσθεί κάποιον από τους λόγους του άρθρου 6, παράγραφος 1, της οδηγίας 89/104/ΕΟΚ [...] προκειμένου να δικαιολογήσει την παράνομη χρήση του σήματος,

μπορεί ο τρίτος να δικαιολογήσει την παράνομη χρήση του σήματος επικαλούμενος το γεγονός ότι η προσαπτομένη χρήση δεν εμφαίνει εμπορική προέλευση (δηλαδή ότι δεν δημιουργείται, στο πλαίσιο των συναλλαγών, η εντύπωση ότι υπάρχει σχέση μεταξύ των προϊόντων και του δικαιούχου του σήματος);

2) Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως, αποτελεί επαρκή σχέση το γεγονός ότι η εν λόγω χρήση μπορεί να θεωρηθεί εκδήλωση υποστηρίξεως, αφοσιώσεως ή αλληλεγγύης προς τον δικαιούχο του σήματος;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

28 Τα δύο προδικαστικά ερωτήματα επιβάλλεται να εξετασθούν μαζί.

Παρατηρήσεις που κατατέθηκαν στο Δικαστήριο

29 Η Arsenal FC ισχυρίζεται ότι το άρθρο 5, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας επιτρέπει στον δικαιούχο του σήματος να απαγορεύει τη χρήση σημείου πανομοιότυπου προς το σήμα και δεν εξαρτά την άσκηση του εν λόγω δικαιώματος εναντιώσεως από την προϋπόθεση να χρησιμοποιείται το σημείο ως σήμα. Η προστασία που παρέχει η εν λόγω διάταξη εκτείνεται συνεπώς στη χρήση του σημείου από τρίτον ακόμα και όταν η εν λόγω χρήση δεν πιστοποιεί την ύπαρξη δεσμού μεταξύ του προϊόντος και του δικαιούχου του σήματος. Η ερμηνεία αυτή ενισχύεται από το άρθρο 6, παράγραφος 1, της οδηγίας, δεδομένου ότι οι συγκεκριμένοι περιορισμοί που προβλέπει το εν λόγω άρθρο στην άσκηση των δικαιωμάτων που απορρέουν από το σήμα υποδηλώνουν ότι τέτοια χρήση εμπίπτει κατ' αρχήν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 5, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας και ότι επιτρέπεται μόνο στις περιπτώσεις που απαριθμούνται περιοριστικώς στο άρθρο 6, παράγραφος 1, της οδηγίας.

30 Επικουρικώς, η Arsenal FC ισχυρίζεται ότι, εν προκειμένω, η χρήση που έκανε ο M. Reed του πανομοιότυπου προς το σήμα της Arsenal σημείου πρέπει σε κάθε περίπτωση να χαρακτηρισθεί ως χρήση του σήματος ως σήματος, διότι η εν λόγω χρήση παρέχει ένδειξη σχετική με την προέλευση των προϊόντων και διότι δεν ενδιαφέρει αν προσδιορίζεται έτσι ο δικαιούχος του σήματος.

31 Ο M. Reed υποστηρίζει ότι οι επίμαχες εμπορικές δραστηριότητες στην κυρία δίκη δεν εμπίπτουν στο άρθρο 5, παράγραφος 1, της οδηγίας, διότι η Arsenal FC δεν απέδειξε ότι το σημείο χρησιμοποιούνταν ως σήμα, δηλαδή για να υποδηλώσει την προέλευση των προϊόντων, όπως το επιβάλλει η οδηγία και, ειδικότερα, το άρθρο της 5. Αν το κοινό δεν εκλάμβανε το σημείο ως ένδειξη προελεύσεως, η χρήση του δεν θα αποτελούσε χρήση ως σήματος. Ως προς το άρθρο 6 της οδηγίας, τίποτε στην εν λόγω διάταξη δεν εμφαίνει ότι αυτή περιέχει εξαντλητικό κατάλογο των δραστηριοτήτων που δεν στοιχειοθετούν παραποίηση.

32 Η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι το δικαίωμα που ο δικαιούχος ενός σήματος αντλεί από το άρθρο 5, παράγραφος 1, της οδηγίας είναι ανεξάρτητο του αν τρίτος χρησιμοποιεί το σημείο ως σήμα και, ειδικότερα, του αν ο τρίτος δεν το χρησιμοποιεί για να υποδηλώσει την προέλευση του προϊόντος, αλλά ενημερώνει το κοινό με άλλους τρόπους ότι τα προϊόντα δεν προέρχονται από τον δικαιούχο του σήματος, δηλαδή ότι αυτός δεν έχει εγκρίνει τη χρήση του σημείου. Ο συγκεκριμένος σκοπός του σήματος είναι να εγγυάται ότι μόνον ο δικαιούχος μπορεί να ταυτοποιεί το προϊόν ως προς την προέλευσή του επιθέτοντας το σήμα. Η Επιτροπή υποστηρίζει εξάλλου ότι από τη δέκατη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας προκύπτει ότι η προστασία που προβλέπει το άρθρο 5, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας είναι απόλυτη.

33 Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η Επιτροπή πρόσθεσε ότι η έννοια της χρήσεως του σήματος ως σήματος, ακόμη και αν θεωρηθεί λυσιτελής, αναφέρεται σε χρήση που σκοπεί να διακρίνει τα προϊόντα και όχι να παράσχει ενδείξεις σχετικές με την προέλευσή τους. Σε κάθε περίπτωση, αν το κοινό αντιλαμβάνεται τη λέξη «Arsenal», που ισοδυναμεί με λεκτικό σήμα, ως μαρτυρία υποστηρίξεως, πίστεως ή προσηλώσεως στον δικαιούχο του σήματος δεν αποκλείεται να εκλαμβάνει επίσης τα οικεία προϊόντα ως προερχόμενα από τον δικαιούχο του σήματος. Αντιθέτως, αυτή η αντίληψη επιβεβαιώνει τον διακριτικό χαρακτήρα του σήματος και αυξάνει τον κίνδυνο να θεωρούνται τα προϊόντα ως προερχόμενα από τον δικαιούχο του σήματος. Συνεπώς, ακόμα και αν η χρήση του σήματος ως σήματος ήταν λυσιτελές κριτήριο, ο εν λόγω δικαιούχος θα έπρεπε να απαγορεύει την εμπορική δραστηριότητα που αποτελεί το αντικείμενο στην κυρία δίκη.

34 Η Εποπτεύουσα Αρχή της ΕΖΕΣ υποστηρίζει ότι, για να μπορεί ο δικαιούχος του σήματος να επικαλείται το άρθρο 5, παράγραφος 1, της οδηγίας, ο τρίτος πρέπει να κάνει χρήση του σημείου για να διακρίνει, όπως είναι η πρωτεύουσα και συνήθης λειτουργία του σήματος, προϊόντα ή υπηρεσίες, δηλαδή να χρησιμοποιεί το σήμα ως σήμα. Αν δεν πληρούται η προϋπόθεση αυτή, ο δικαιούχος του σήματος μπορεί να επικαλεστεί μόνον τις διατάξεις του εθνικού δικαίου που αναφέρει το άρθρο 5, παράγραφος 5, της οδηγίας.

35 Εντούτοις, η προϋπόθεση της χρήσεως του σήματος ως σήματος κατά το άρθρο 5, παράγραφος 1, της οδηγίας, που πρέπει να νοείται ως προϋπόθεση χρήσεως ενός σημείου πανομοιότυπου προς το σήμα για να διακρίνει προϊόντα ή υπηρεσίες, αποτελεί έννοια του κοινοτικού δικαίου που πρέπει να ερμηνεύεται διασταλτικά και να περιλαμβάνει ιδίως τη χρήση ως μαρτυρία υποστηρίξεως, πίστεως ή προσηλώσεως στον δικαιούχο του σήματος.

36 Κατά την Εποπτεύουσα Αρχή της ΕΖΕΣ, η υπόθεση ότι ο τρίτος, επιθέτοντας το σήμα στα προϊόντα, υποδεικνύει ότι αυτά δεν προέρχονται από τον δικαιούχο του σήματος δεν αποκλείει τον κίνδυνο συγχύσεως για ευρύτερο κύκλο καταναλωτών. Αν ο δικαιούχος δεν είχε το δικαίωμα να αντιτάσσεται σε τέτοια συμπεριφορά τρίτων, θα μπορούσε να προκύψει γενικευμένη χρήση του σήματος που, τελικώς, θα στερούσε τον διακριτικό χαρακτήρα από το σήμα, θέτοντας έτσι την πρωτεύουσα και συνήθη λειτουργία του σε κίνδυνο.

Απάντηση του Δικαστηρίου

37 Επιβάλλεται, εκ προοιμίου, η υπενθύμιση ότι το άρθρο 5 της οδηγίας ορίζει τα «[δ]ικαιώματα που παρέχει το σήμα» και το άρθρο 6 περιλαμβάνει διατάξεις σχετικές με τον «[π]εριορισμό των αποτελεσμάτων του σήματος».

38 Κατά το άρθρο 5, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας, το καταχωρισμένο σήμα παρέχει στον δικαιούχο αποκλειστικό δικαίωμα. Σύμφωνα με το στοιχείο α' της ίδιας παραγράφου, το αποκλειστικό αυτό δικαίωμα επιτρέπει στον δικαιούχο να απαγορεύει σε κάθε τρίτον να χρησιμοποιεί στις συναλλαγές, χωρίς τη συγκατάθεσή του, σημείο πανομοιότυπο ή παρόμοιο με το σήμα, για προϊόντα ή υπηρεσίες διαφορετικές από εκείνες για τις οποίες έχει καταχωριστεί το σήμα. Το άρθρο 5, παράγραφος 3, της οδηγίας απαριθμεί ενδεικτικώς τα είδη χρήσεως που ο δικαιούχος μπορεί να απαγορεύσει βάσει της παραγράφου 1 του εν λόγω άρθρου. Άλλες διατάξεις της οδηγίας, όπως το άρθρο 6, ορίζουν συγκεκριμένους περιορισμούς των αποτελεσμάτων του σήματος.

39 Ως προς την επίμαχη κατάσταση στην κυρία δίκη, επιβάλλεται η επισήμανση ότι, όπως προκύπτει ειδικότερα από τη σκέψη 19 και το παράρτημα V της διατάξεως περί παραπομπής, η λέξη «Arsenal» αναγράφεται με μεγάλους τυπογραφικούς χαρακτήρες στα κασκόλ που πωλεί ο M. Reed και συνοδεύεται από άλλες μνείες πολύ λιγότερο εμφανείς, ιδίως «the Gunners», που αναφέρονται όλες στον δικαιούχο του σήματος, δηλαδή στην Arsenal FC. Τα κασκόλ αυτά προορίζονται, μεταξύ άλλων, για τους υποστηρικτές της Arsenal FC, οι οποίοι τα φορούν ιδίως κατά τη διάρκεια αγώνων στους οποίους συμμετέχει ο σύλλογος.

40 Υπό τις περιστάσεις αυτές, όπως επισήμανε το αιτούν δικαστήριο, η χρήση του πανομοιότυπου προς το σήμα σημείου γίνεται όντως κατά τις συναλλαγές, εφόσον εντάσσεται στο πλαίσιο εμπορικής δραστηριότητας που επιδιώκει οικονομικά πλεονεκτήματα, και όχι στον ιδιωτικό τομέα. Πρόκειται εξάλλου για την περίπτωση που καλύπτει το άρθρο 5, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας, δηλαδή για σημείο πανομοιότυπο με το σήμα για προϊόντα για τα οποία το σήμα έχει καταχωριστεί.

41 Συναφώς, επιβάλλεται η διαπίστωση ειδικότερα ότι η επίδικη χρήση γίνεται «για προϊόντα» κατά την έννοια του άρθρου 5, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας, εφόσον αφορά την επίθεση σε προϊόντα σημείου πανομοιότυπου προς το σήμα, καθώς και στην προσφορά, την εμπορία ή την κατοχή για τον σκοπό αυτό προϊόντων, κατά την έννοια του άρθρου 5, παράγραφος 3, στοιχεία α' και β', της οδηγίας.

42 Για να δοθεί απάντηση στα προδικαστικά ερωτήματα, επιβάλλεται να καθοριστεί αν το άρθρο 5, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας επιτρέπει στον δικαιούχο του σήματος να απαγορεύει σε κάθε τρίτο να χρησιμοποιεί στις συναλλαγές σημείο πανομοιότυπο με το σήμα για προϊόντα πανομοιότυπα με εκείνα για τα οποία το σήμα έχει καταχωριστεί ή αν αυτό το δικαίωμα εναντιώσεως προϋποθέτει την ύπαρξη συγκεκριμένου συμφέροντος του δικαιούχου, ως δικαιούχου του σήματος, καθόσον η χρήση του εν λόγω σημείου από τρίτον πρέπει να επηρεάζει ή να μπορεί να επηρεάσει μία από τις λειτουργίες του σήματος.

43 Επιβάλλεται συναφώς, πρώτον, η υπόμνηση ότι το άρθρο 5, παράγραφος 1, της οδηγίας προβαίνει σε πλήρη εναρμόνιση των κανόνων και καθορίζει, επομένως, το αποκλειστικό δικαίωμα που απολαύουν οι δικαιούχοι σήματος εντός της Κοινότητας (βλ., συναφώς, απόφαση της 20ής Νοεμβρίου 2001, C-414/99 έως C-416/99, Zino Davidoff και Levi Strauss, Συλλογή 2001, σ. I-8691, σκέψη 39, και την εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

44 Η ένατη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας δηλώνει ότι σκοπός της οδηγίας είναι να διασφαλίσει στον δικαιούχο του σήματος την «αυτή προστασία, σύμφωνα με τη νομοθεσία όλων των κρατών μελών» και χαρακτηρίζει τον εν λόγω σκοπό ως «βασικό».

45 Για να μη διαφέρει από κράτος σε κράτος η προστασία που παρέχεται στον δικαιούχο του σήματος, εναπόκειται συνεπώς στο Δικαστήριο να δώσει μια ομοιόμορφη ερμηνεία στο άρθρο 5, παράγραφος 1, της οδηγίας και ειδικότερα στην έννοια της «χρήσεως», η οποία αποτελεί το αντικείμενο των προδικαστικών ερωτημάτων στην παρούσα υπόθεση (βλ., υπό την έννοια αυτή, προαναφερθείσα απόφαση Zino Davidoff και Levi Strauss, σκέψεις 42 και 43).

46 Επιβάλλεται, δεύτερον, η επισήμανση ότι η οδηγία έχει ως αντικείμενο, όπως προκύπτει από την πρώτη αιτιολογική της σκέψη, να καταργήσει τις διαφορές μεταξύ των νομοθεσιών των κρατών μελών που δύνανται να παρεμποδίσουν την ελεύθερη κυκλοφορία των προϊόντων και την ελεύθερη παροχή υπηρεσιών, καθώς και να νοθεύσουν τους όρους του ανταγωνισμού εντός της κοινής αγοράς.

47 Το δικαίωμα επί του σήματος αποτελεί, πράγματι, ουσιώδες στοιχείο του συστήματος ανόθευτου ανταγωνισμού που σκοπεί να εγκαθιδρύσει και να διατηρεί η Συνθήκη. Στο πλαίσιο αυτού του συστήματος, οι επιχειρήσεις πρέπει να είναι σε θέση να προσελκύουν την πελατεία με την ποιότητα των προϊόντων τους ή των υπηρεσιών τους, πράγμα που είναι δυνατό μόνο χάρη στην ύπαρξη διακριτικών γνωρισμάτων που εξατομικεύουν τα προϊόντα και τις υπηρεσίες αυτές (βλ., μεταξύ άλλων, τις αποφάσεις της 17ης Οκτωβρίου 1990, C-10/89, Hag GF, Συλλογή 1990, σ. I-3711, σκέψη 13, και της 4ης Οκτωβρίου 2001, C-517/99, Merz & Krell, Συλλογή 2001, σ. I-6959, σκέψη 21).

48 Από την άποψη αυτή, η βασική λειτουργία του σήματος είναι να εγγυάται στον καταναλωτή ή τον τελικό χρήστη την ταυτότητα προελεύσεως του φέροντος το σήμα προϊόντος ή της οικείας υπηρεσίας, αφού του δίνει τη δυνατότητα να διακρίνει, χωρίς κίνδυνο συγχύσεως, το εν λόγω προϊόν ή την υπηρεσία από αυτά που έχουν άλλη προέλευση. Συγκεκριμένα, προκειμένου να μπορεί το σήμα να επιτελεί τη λειτουργία του ως ουσιώδες στοιχείο του συστήματος ανόθευτου ανταγωνισμού που επιδιώκει να καθιερώσει και να διατηρεί η Συνθήκη, πρέπει να παρέχει την εγγύηση ότι κάθε προϊόν ή υπηρεσία με το σήμα αυτό έχει κατασκευαστεί ή παρέχεται υπό τον έλεγχο μιας και μόνον επιχειρήσεως η οποία φέρει την ευθύνη για την ποιότητά τους (βλ., μεταξύ άλλων, τις αποφάσεις της 13ης Μαΐου 1978, 102/77, Hoffmann-La Roche, Συλλογή τόμος 1978, σ. 353, σκέψη 7, και της 18ης Ιουνίου 2002, C-299/99, Philips, Συλλογή 2002, σ. I-5475, σκέψη 30).

49 Ο κοινοτικός νομοθέτης κατοχύρωσε τη βασική αυτή λειτουργία του σήματος ορίζοντας, στο άρθρο 2 της οδηγίας, ότι τα σημεία που επιδέχονται γραφική παράσταση μπορούν να αποτελέσουν σήμα μόνον υπό την προϋπόθεση ότι μπορούν από τη φύση τους να διακρίνουν τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες μιας επιχειρήσεως από τα αντίστοιχα άλλων επιχειρήσεων (βλ., μεταξύ άλλων, την προαναφερθείσα απόφαση Merz & Krell, σκέψη 23).

50 Για να μπορεί να διασφαλιστεί αυτή η εγγύηση της προελεύσεως, που αποτελεί την ουσιώδη λειτουργία του σήματος, ο δικαιούχος του σήματος πρέπει να προστατεύεται από τους ανταγωνιστές που θα ήθελαν να εκμεταλλευθούν τη θέση και τη φήμη του σήματος, πωλώντας προϊόντα επί των οποίων έχει τεθεί παρανόμως το εν λόγω σήμα (βλ., μεταξύ άλλων, προαναφερθείσα αποφαση Hoffmann-La Roche,

σκέψη 7, και της 11ης Νοεμβρίου 1997, C-349/95, Loendersloot, Συλλογή 1997, σ. I-6227, σκέψη 22). Συναφώς, η δέκατη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας τονίζει τον απόλυτο χαρακτήρα της προστασίας που παρέχει το σήμα σε περίπτωση ταυτότητας μεταξύ σήματος και σημείου και μεταξύ των εν λόγω προϊόντων ή των υπηρεσιών και αυτών για τα οποία έχει καταχωρισθεί το σήμα. Δηλώνει ότι η προστασία αυτή σκοπεί ιδίως στο να διασφαλίζει την πρωταρχική λειτουργία του σήματος.

51 Από τις ανωτέρω σκέψεις προκύπτει ότι το αποκλειστικό δικαίωμα του άρθρου 5, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας παρέχεται για να μπορεί ο δικαιούχος του σήματος να προστατεύσει τα ειδικά του συμφέροντα ως δικαιούχου, δηλαδή να διασφαλίσει ότι το σήμα μπορεί να εκπληρώσει τις λειτουργίες του. Η άσκηση του εν λόγω δικαιώματος πρέπει συνεπώς να επιφυλάσσεται για τις περιπτώσεις στις οποίες η χρήση του σημείου από τρίτον προσβάλλει ή μπορεί να προσβάλει τις λειτουργίες του σήματος και ιδίως την ουσιώδη λειτουργία του που είναι να εγγυάται στους καταναλωτές την προέλευση του προϊόντος.

52 Συγκεκριμένα, ο αποκλειστικός χαρακτήρας του δικαιώματος που παρέχει το καταχωρισμένο σήμα στον δικαιούχο του βάσει του άρθρου 5, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας μπορεί να δικαιολογηθεί μόνο μέσα στα όρια του πεδίου εφαρμογής της διατάξεως αυτής.

53 Επιβάλλεται συναφώς η υπενθύμιση ότι το άρθρο 5, παράγραφος 5, της οδηγίας ορίζει ότι οι παράγραφοι 1 έως 4 του ιδίου άρθρου δεν θίγουν τις διατάξεις που ισχύουν στα κράτη μέλη σχετικά με την προστασία από τη χρήση του σημείου για σκοπούς άλλους από εκείνους της διακρίσεως των προϊόντων ή των υπηρεσιών.

54 Συγκεκριμένα, ο δικαιούχος δεν μπορεί να απαγορεύσει τη χρήση σημείου πανομοιότυπου προς το σήμα για προϊόντα πανομοιότυπα προς αυτά για τα οποία καταχωρίσθηκε το σήμα, εφόσον η χρήση αυτή δεν μπορεί να βλάψει τα συμφέροντά του ως δικαιούχου του σήματος από πλευράς των λειτουργιών αυτού. Έτσι, ορισμένες χρήσεις για καθαρά περιγραφικούς σκοπούς εξαιρούνται από το πεδίο

εφαρμογής του άρθρου 5, παράγραφος 1, της οδηγίας, δεδομένου ότι δεν θίγουν κανένα από τα συμφέροντα που προστατεύονται από την εν λόγω διάταξη και δεν εμπίπτουν συνεπώς στην έννοια της εν λόγω χρήσεως κατά τη διάταξη αυτή (βλ., ως προς τη χρήση για την καθαρή περιγραφή των χαρακτηριστικών του προσφερομένου προϊόντος, την απόφαση της 14ης Μαΐου 2002, C-2/00, Hölterhoff, Συλλογή 2002, σ. I-4187, σκέψη 16).

55 Συναφώς, επιβάλλεται εκ προοιμίου η διαπίστωση ότι η κατάσταση στην κυρία δίκη είναι ουσιωδώς διαφορετική από αυτήν που έδωσε αφορμή για την προαναφερθείσα απόφαση Hölterhoff. Εν προκειμένω, η χρήση του σημείου γίνεται με σκοπό την πώληση σε καταναλωτές και προδήλως όχι προς αμιγή περιγραφή των προϊόντων.

56 Δεδομένης της εμφανίσεως της λέξεως «Arsenal» στα επίδικα προϊόντα της κυρίας δίκης, καθώς και των άλλων δευτερευουσών αναφορών που αυτά φέρουν (βλ. σκέψη 39 της παρούσας αποφάσεως), η χρήση του σημείου αυτού μπορεί να πιστοποιήσει την ύπαρξη ενός ουσιαστικού δεσμού κατά τις συναλλαγές μεταξύ των οικείων προϊόντων και του δικαιούχου του σήματος.

57 Η ανακοίνωση στο κατάστημα του M. Reed ότι τα επίδικα στην κυρία δίκη προϊόντα δεν είναι επίσημα προϊόντα της Arsenal FC (βλ. σκέψη 17 της παρούσας αποφάσεως) δεν αναιρεί το εν λόγω συμπέρασμα. Πράγματι, ακόμα και αν υποτεθεί ότι ένας τρίτος μπορεί να επικαλεστεί τέτοια ανακοίνωση ως υπερασπιστικό στοιχείο σε δίκη για παραποίηση σήματος, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, εν προκειμένω στην κυρία δίκη, δεν μπορεί να αποκλειστεί το ενδεχόμενο ορισμένοι καταναλωτές, ιδίως αν δουν τα προϊόντα αφού αυτά πωληθούν από τον M. Reed και εγκαταλείψουν το κατάστημα όπου υπάρχει η ανακοίνωση, να θεωρήσουν ότι το σημείο υποδηλώνει την Arsenal FC ως την επιχείρηση προελεύσεως των προϊόντων.

58 Επιβάλλεται η διαπίστωση, εξάλλου, ότι, στην κυρία δίκη εν προκειμένω, δεν διασφαλίζεται, όπως απαιτεί η νομολογία του Δικαστηρίου που εκτίθεται στη σκέψη 48

της παρούσας αποφάσεως, ότι κάθε προϊόν με το σήμα αυτό έχει κατασκευαστεί ή παρέχεται υπό τον έλεγχο μιας και μόνον επιχειρήσεως, η οποία φέρει την ευθύνη για την ποιότητά του.

59 Συγκεκριμένα, τα επίδικα στην κυρία δίκη προϊόντα παρέχονται εκτός του ελέγχου της Arsenal FC ως δικαιούχου του σήματος, διότι δεν αμφισβητείται ότι τα ως άνω προϊόντα δεν προέρχονται από την Arsenal FC ή από τους εγκεκριμένους μεταπωλητές της.

60 Υπό τις περιστάσεις αυτές, η χρήση σημείου πανομοιότυπου προς το επίδικο στην κυρία δίκη σήμα μπορεί να υπονομεύσει την εγγύηση της προελεύσεως που αποτελεί τη βασική λειτουργία του σήματος, όπως προκύπτει από τη νομολογία του Δικαστηρίου που παρατίθεται στη σκέψη 48 της παρούσας αποφάσεως. Ως εκ τούτου, πρόκειται για χρήση κατά της οποίας μπορεί να εναντιωθεί ο δικαιούχος του σήματος, σύμφωνα με το άρθρο 5, παράγραφος 1, της οδηγίας.

61 Εφόσον διαπιστώνεται ότι, εν προκειμένω στην κυρία δίκη, η χρήση του οικείου σημείου από τρίτον μπορεί να υπονομεύσει την εγγύηση της προελεύσεως του προϊόντος και ότι ο δικαιούχος του σήματος πρέπει να μπορεί να εναντιωθεί σε αυτήν, το συμπέρασμα αυτό δεν μπορεί να αναιρεθεί από το γεγονός ότι, στο πλαίσιο της χρήσεως αυτής, το εν λόγω σήμα εκλαμβάνεται ως μαρτυρία υποστηρίξεως, πίστεως και προσηλώσεως στον δικαιούχο του σήματος.

62 Κατόπιν των ανωτέρω, επιβάλλεται να δοθεί ως απάντηση στα ερωτήματα που υπέβαλε το αιτούν δικαστήριο ότι, όταν τρίτος χρησιμοποιεί κατά τις συναλλαγές, κατά τρόπο μη εμπίπτοντα στο άρθρο 6, παράγραφος 1, της οδηγίας, σημείο πανομοιότυπο με σήμα εγκύρως καταχωρισμένο για προϊόντα πανομοιότυπα με αυτά για τα οποία αυτό έχει καταχωρισθεί, ο δικαιούχος του σήματος μπορεί, σε περίπτωση όπως η προκείμενη στην κυρία δίκη, να εναντιωθεί στην εν λόγω χρήση

σύμφωνα με το άρθρο 5, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας. Το συμπέρασμα αυτό δεν μπορεί να αναιρεθεί από το γεγονός ότι το εν λόγω σημείο εκλαμβάνεται, στο πλαίσιο της χρήσεως αυτής, ως μαρτυρία υποστηρίξεως, πίστεως και προσηλώσεως στον δικαιούχο του σήματος.

Επί των δικαστικών εξόδων

63 Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν η Επιτροπή και η Εποπτεύουσα Αρχή της ΕΖΕΣ, που κατέθεσαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, δεν αποδίδονται. Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

κρίνοντας επί των ερωτημάτων που του υπέβαλε με διάταξη της 4ης Μαΐου 2001 το High Court of Justice (England & Wales), Chancery Division, αποφαίνεται:

Όταν τρίτος χρησιμοποιεί κατά τις συναλλαγές, κατά τρόπο μη εμπίπτοντα στο άρθρο 6, παράγραφος 1, της πρώτης οδηγίας 89/104/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Δεκεμβρίου 1988, για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών

περί σημάτων, σημείο πανομοιότυπο με σήμα εγκύρως καταχωρισμένο για προϊόντα πανομοιότυπα με αυτά για τα οποία αυτό έχει καταχωρισθεί, ο δικαιούχος του σήματος μπορεί, σε περίπτωση όπως η προκείμενη στην κυρία δίκη, να εναντιωθεί στην εν λόγω χρήση σύμφωνα με το άρθρο 5, παράγραφος 1, στοιχείο α', της εν λόγω οδηγίας. Το συμπέρασμα αυτό δεν μπορεί να αναιρεθεί από το γεγονός ότι το εν λόγω σημείο εκλαμβάνεται, στο πλαίσιο της χρήσεως αυτής, ως μαρτυρία υποστηρίξεως, πίστεως και προσηλώσεως στον δικαιούχο του σήματος.

Rodríguez Iglesias Puissochet

Wathelet Timmermans Gulmann Edward

Jann Σκουρής Macken

Colneric von Bahr

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 12 Νοεμβρίου 2002.

Ο Γραμματέας Ο Πρόεδρος

R. Grass G. C. Rodríguez Iglesias